

From: Bojan Popovic, upravnik Galerije Fresaka
Sent: Tuesday, January 20, 2015 2:41 PM
To: Dragoslav Simic
Subject: Re: za reli

Draga gospodjo Alfandari Pardo,

Dirnula me je slika o najvećim patriotama Jugoslovenstva, beogradskim Jevrejima. Ja živim u zgradi koju je podigao moj deda, a nalazi se tačno preko puta zgrade u kojoj je živela Rebeka u Palmotićevoj ulici.

Tokom okupacije, u zgradu se uselio Kulturbund, tu su se veselili nemački vojnici i blic-medle, orila se muzika uz ovacije i pesmu kada je nemacka soldateska usla u predgradja Staljingrada. Odatle su veoma cesto puštali *Lili Marlen*, tako da moja tetka nikada više nije mogla da je čuje.

Ako je vaš boravak u ostavi "bio samo piknik" onda je život mojih roditelja pod okupacijom bio u duhu Nedićeve himne Srbije: "Živet, živet, ko u raj (Oj Srbijo, mila mati)". Majka, njena sestra, brat i njihova maćeha, imali su "privilegiju" da im na tabli na ulaznim vratima piše: *Nur fur Ariener belont, samo za stanare arijevce*. Tu sramotnu tablu postavljali su nacisti za stanove koji su bili podobni za život oficira. Pre oslobodjenja Beograda 1944. godine, sa majkom, tetkom i ujkom je došla da se oprostí Neška, koja je pre rata bila više drugarica nego sluškinja, da bi tokom rata obukla uniformu blic-medle, slično kao vaši banatski Nemci. Tokom rata ih nije posećivala.

Sa očeve strane, moja prababa je bila polu *jevrejka-polunemica*, prijateljica Mileve Ajnštajn. Moji su se pradede i prababa družili sa njima, čak su ih ugostili u Beogradu. Iako je već moja prababa bila hrišćanka, kod nas u porodici je ostalo veliko poštovanje za Jevreje. Kako su se moji preci vodili kao Srbi, izbegli su pogrome Nacista tokom rata, za razliku od rodbine iz Austrije, gde su stradali i judejski i hrišćanski Kaufleri.

I jedan i drugi deda su mi preminuli 1940. godine, tako da nisu stigli da se eventualno „obrukaju“ ulaskom u pokret Mihailovića, tako da mi porodica nije imala teško nasleđe ni 1945. godine. Moji roditelji nikada više nisu pričali nemački posle rata.

Na kraju, što se vašeg jezika u knjizi tiče, prema prevodu Radmile Šuljagić, treba reći da ne samo što je izuzetan, već da ima arhaične konstrukcije koje su meni veoma mile jer sam ih poslednji put čuo od moga oca, poput korišćenja sintagme „mi, deca“.

Primitite pozdrave od Bojana Popovića

Upravnik Galerije fresaka

Cara Uroša 20, Beograd